

03/087

Studio di fattibilità per la realizzazione della Biblioteca Digitale = Accad.Bibl.Ital. 69.a. 2201. 1-2.no. 11-105.p.

Megvalósíthatósági tanulmány az olasz digitális könyvtárról

Digitalizálás; Elektronikus könyvtár; Fejlesztési terv

Az Olasz Digitális Könyvtárnak az Unisys és az Intersistemi cégek által elkészített megvalósítható-

sági tanulmánya négy részből áll: a jelenlegi helyzet; az elvi projekt; mellékletek; összefoglaló jelentés. A publikált 2. rész nem csak az elvi tervet, hanem a projekt-javaslatot is tartalmazza.

lásd még 34

KAPCSOLÓDÓ TERÜLETEK

Kiadói tevékenység

03/088

GRADMANN, Stefan: German Academic Publishers. Ein Vernetzungsprojekt für akademische E-Verlage = Bibliotheksdienst. 36.Jg. 2000. 7.no. 857-872.p.

Projekt a német tudományos kiadók együttműködésére

Együttműködés -belföldi; Elektronikus publikáció; Folyóiratkiadás; Könyvkiadás

A 2001 májusában indult német felsőoktatási kiadói programot (German Academic Publishers, GAP) a közelmúlt technikai, gazdasági és szervezeti változásainak a tudományos kommunikációra és a publikálásra gyakorolt hatása hívta életre:

- az Internet egyre inkább a tudományos információcseré színterévé válik, és a digitális dokumentumok hamarosan felváltják a nyomtatott hordozókat,

- a természettudományos - műszaki - orvostudományi (STM) folyóiratok nyomtatott változata egy előrejelzés szerint néhány éven belül várhatóan meg fog szűnni, sőt – legalábbis az erősen specializált szakterületeken – a folyóiratok helyett csak cikkgyűjteményeket kínálnak majd az Interneten,
- az Interneten elérhető digitális kiadványok újszerűségében rejlő lehetőségeket kevesen használják ki (alig beszélhetünk még „igazi” webes kiadványokról),
- az ún. „folyóirat-válság”-ról – ami időközben a tudományos információ-ellátás válságává fejlődött – sokat vitatkoztak a tudósok és a könyvtárosok, de a megoldásra tett kísérletek (pl. konzorciumok alakítása) nem bizonyultak eredményesnek.

Ennek következtében – és a tudományos eredmények közkinccsé tételének érdekében – (főleg az Egyesült Államokban) a könyvtárak és egyetemek „fellázadtak” a nagy profitérdekeltségű STM-ki-

adók ellen, és létrehozták a tudományos kiadók és felsőoktatási gyűjtemények együttműködését (Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition, SPARC), illetve ennek európai megfelelőjét (SPARC Europe), de hasonló célokat fogalmaz meg az ún. Budapesti felhívás (Budapest Open Access Initiative) és a tudósok által kezdeményezett tudományos közkönyvtár (Public Library of Science) is. Néhány tudományterületen már évek óta léteznek informális publikációs fórumok (arXiv), és időközben ezeket már elektronikus szövegarchívummá fejlesztették (Open Archives Initiative). Németországban – kevés kivétellel – nincsenek hasonló kezdeményezések, bár mind a rektori konferencia ajánlásaiban szerepel az intézményi szerverek létesítése, mind a szövetségi tudományos tanács fontosnak tartja a felsőoktatási könyvtárak digitális információközvetítő tevékenységét.

Az egyetemi könyvkiadás klasszikus feladata mindig is az egyetemen születő színvonalas tartalom közvetítése volt a tudományos közösség, illetve a szélesebb olvasóközönség számára. A hivatásos kiadók – annak ellenére, hogy az elkészült „kéziratok” elektronikus formában kerülnek hozzájuk – magas áron vállalkoznak csak kinyomtatásukra, majd vásárlóiknak, az egyetemi könyvtáraknak még drágán kínálják ezeket. Ezen a helyzeten változtatna a GAP-program, amely infrastruktúrát és együttműködési modellt kínál a kiadandó tartalmak elektronikus publikálására. A projekt vezetője a hamburgi egyetem regionális számítóközpontja, egyik főszereplője pedig a 2002 elején létrehozott Hamburg University Press. A technikai fejlesztésért az oldenburgi egyetem könyvtári és tájékoztatói központja (BIS), a tartalmi fejlesztésért és a portálfunkciókért pedig a karlsruhei egyetem a felelős.

Természetesen a sikerhez elengedhetetlen a nemzetközi szabványokhoz és kezdeményezésekhez való kapcsolódás is. Az utóbbira a 2002. május 1-jén indult európai uniós FIGARO (Federated

Infrastructure based on GAP and ROQUADE) programban való részvétellel nyílt lehetőség. Az itt folyó munkák – amelyekben több ország, köztük Lengyelország is részt vesz – jól kiegészítik a GAP működéséhez szükséges kooperáció műszaki-funkcionális kialakítását. A program honlapja: <http://www.gap-c.de>.

(Hegyközi Ilona)

lásd még 68, 80

Az ismertetett cikkek forrásai:

- Accad.Bibl.Ital. – Accademie e Biblioteche d'Italia (IT)
- Alexandria – Alexandria (GB)
- Biblioteka. – Biblioteka (RU)
- Bibliotekarz. – Bibliotekarz (PL)
- Bibliotheksdienst – Bibliotheksdienst (DE)
- Boll.AIB – Bolletino – Associazione Italiana Biblioteche (IT)
- Bottom Line – Bottom Line (US)
- BuB – BuB Forum für Bibliothek und Information (DE)
- Bull.Bibl.Fr. – Bulletin des Bibliothèques de France (FR)
- Cat.Classif.Q. – Cataloguing and Classification Quarterly (US)
- Coll.Res.Lib. – College and Research Libraries (US)
- Ctenář. – Ctenář. (CS)
- Dial.Bibl. – Dialog mit Bibliotheken (DE)
- Doc.Bibl. – Documentation et Bibliothèques (CA)
- Educ.Inf. – Education for Information (I)
- Inf.Outlook – Information Outlook (US)
- Interlend.Doc.Supply – Interlending and Document Supply (GB)

J.Am.Soc.Inf.Sci. – Journal of the American
 Society for Information Science (US)
 J.Interlibr.Loan.Doc.Del.Inf.Supply – Journal of
 Interlibrary Loan, Document Delivery and
 Information Supply (US)
 J.Libariansh.Inf.Sci. – Journal of Librarianship
 and Information Science (GB)
 Kirjastolehti – Kirjastolehti (FI)
 Kn.Inf. – Kni nice a Informácie (CS)
 Knygotyra – Knygotyra (LT)
 Liber Q. – Liber Quarterly (I)
 Libr.Admin.Manage. – Library Administration
 and Management (US)
 Libr.Hi Tech. – Library Hi Tech (US)
 Libr.J. – Library Journal (US)

Libri – Libri (I)
 Mousaion – Mousaion (ZA)
 Multimedia Inform.Technol. – Multimedia
 Information and Technology (GB)
 Online Inf.Rev. – Online Information Review
 (I)
 Poradnik Bibl. – Poradnik Bibliotekarza (PL)
 Program – Program (GB)
 Ref.User Serv.Q. – Reference & User Services
 Quarterly (US)
 Ser.Lib. – Serials Librarian (US)
 Slav.East Eur.Inf.Res. – Slavic & East European
 Information Resources (US)
 Synopsis – Synopsis (NO)
 Tech.Serv.Q. – Technical Services Quarterly
 (US)

